

Reactie GGD GHOR Nederland op het wetsvoorstel voorwaardelijke kinderopvang

Achtergrond

De incidentie van infectieziekten die met vaccinatie voorkomen kunnen worden -waaronder kinkhoest en mazelen- is de afgelopen twee jaren gestegen in Nederland. Deze toename wordt mede veroorzaakt door een dalende vaccinatiegraad van rijksvaccinatieprogramma (RVP)-vaccinaties. Op dit moment ligt er een wetsvoorstel van de VVD en D66 om alleen gevaccineerde kinderen (en professionals) toe te laten in de kinderopvang, wanneer de landelijke vaccinatiegraad van de mazelen en/of kinkhoest onder de vaccinatiegrens van 92% komt. Het wetsvoorstel heeft bescherming van de volksgezondheid als doel.

Risico's wegen niet op tegen mogelijke baten

Hoewel GGD GHOR Nederland de aandacht en inzet verwelkomt om vermijdbare besmettingen door infectieziekten in Nederland te minimaliseren, ziet zij de invoering van voorwaardelijke kinderopvang niet als de juiste maatregel om dit gezamenlijke doel te bereiken. De risico's in vergroting van gezondheidsverschillen die door voorwaardelijke kinderopvang mogelijk ontstaan, staan volgens GGD GHOR Nederland niet in verhouding tot de te verwachten positieve effecten. GGD GHOR Nederland staat voor het bewaken, beschermen en bevorderen van gezondheid van alle Nederlanders. We zetten ons in voor het terugdringen van gezondheidsverschillen in Nederland, met bijzondere aandacht voor de kwetsbaren in onze samenleving. Dit wetsvoorstel heeft wat ons betreft onvoldoende aandacht voor zowel het terugdringen van gezondheidsverschillen als ook de bescherming van alle kwetsbare kinderen in de samenleving. We voorzien dus neveneffecten en risico's bij uitvoering van dit wetsvoorstel. Hieronder volgen enkele belangrijke effecten die ook direct op het werk van GGD'en uitwerking kunnen hebben:

- **Kans op meer uitbraken (onder bepaalde groepen)**

Het is aannemelijk dat invoering van voorwaardelijke kinderopvang tot gevolg heeft dat ouders hun niet of niet volledig gevaccineerde kinderen elders onderbrengen. Dat kan uitwerken tot clustering van ongevaccineerde kinderen op alternatieve, mogelijk informele opvanglocaties (waar geen toezicht op wordt gehouden). Met het wegvallen van groepsimmuniteit bij alternatieve kinderopvanglocaties voorzien wij een verhoogd risico op uitbraken van infectieziekten op bepaalde plekken in ons land. Hierdoor wordt deze groep kinderen mogelijk ook extra kwetsbaar.

- **Kans op vergroten van gezondheidsverschillen**

De invoering van voorwaardelijke kinderopvang kan kinderen raken voor wie reguliere kinderopvang essentieel is bij het verminderen of voorkomen van leer- en/of ontwikkelachterstanden.

- **Vaccinatiediscussie wordt verder verscherpt -en polarisatie vergroot**

Voorwaardelijke kinderopvang leidt tot een beperking in de keuzevrijheid in de besluitvorming over vaccinaties en dat kan de vaccinatiediscussie in de maatschappij verder op scherp stellen. De open gespreksvoering over vaccinaties tussen ouders en de (jeugdgezondheidszorg)professionals kan daarmee onder druk worden gezet. Het wetsvoorstel kan ook een negatieve uitwerking hebben op de verhouding tussen ouders en toezichthouders kinderopvang vanwege de administratieve belasting en beoogde rol van de toezichthouder die in dit voorstel besloten ligt. Het vertrouwen in de overheid en in professionals kan hiermee extra op spanning komen te staan.

Inzetten op alternatieven

GGD GHOR Nederland ziet een aantal mogelijke alternatieven voor de voorwaardelijke kinderopvang waar we ons graag op inzetten, samen met andere partijen. Want ook wij zien het liefst zoveel mogelijk kinderen gevaccineerd – gebaseerd op een geïnformeerde keuze van de ouders. De keuze van ouders om hun kind (niet) te vaccineren is complex. Vertrouwen in de overheid en in vaccineren speelt daarbij een grote rol, zoals

het Ministerie van VWS zelf ook aangeeft¹. Om te werken aan dit vertrouwen, ziet GGD GHOR Nederland gesteund door wetenschappelijk onderzoek² voornamelijk op de volgende drie onderdelen mogelijkheden voor aanvullende interventies vanuit de GGD'en:

1. Inzet van professionals om ouders en kinderen te ondersteunen in het maken van keuzes over vaccineren;
2. Het verspreiden van juiste informatie op maat over vaccinaties voor alle Nederlanders, waaronder laaggeletterden en anderstaligen;
3. Vaccinaties zo toegankelijk mogelijk te maken door het verkleinen van praktische barrières.

Conclusie

GGD GHOR Nederland deelt de zorgen rondom de dalingen in de vaccinatiegraad van het Rijksvaccinatieprogramma en een verhoging van incidentie van vermijdbare besmettingen door infectieziekten. We zien voorwaardelijke kinderopvang echter niet als effectieve maatregel voor de algehele publieke gezondheid in Nederland.

Vanwege de nodige uitvoeringsconsequenties die dit voorstel heeft voor o.a. het toezicht op de kinderopvang, verzoeken wij om een uitvoeringstoets te kunnen doen wanneer de initiatiefnemers het wetsvoorstel ter besluitvorming gaan voorleggen.

Over GGD GHOR Nederland

GGD GHOR Nederland is de belangenbehartiger voor de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland. Als overkoepelende brancheorganisatie van de 25 GGD'en en GHOR-bureaus werken wij met en voor onze leden aan het versterken van de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/04/03/van-ooijen-aan-de-slag-met-extra-acties-om-vertrouwen-in-vaccinaties-te-herstellen>

² [Inzichten interventies | RIVM](#)